

U nás ve Čtyřlístku se nebije ani nevraždí

15.2.2011 Českobudějovický deník str. 12 Jižní Čechy
RADEK GÁLIS

S autorem Jaroslavem Němečkem o vzniku legendárního kresleného seriálu, který zaujal a přitahuje již několik čtenářských generací

Třeskopsky – Kdopak z nás by je neznal – Fifinku, Pind'u, Bobíka a Myšpulína. Čtyřlístek z Třeskopsk již přes čtyři desítky let baví čtenáře všech věkových kategorií na stránkách kultovního českého kresleného seriálu, který úspěšně odolává kresleným postavičkám ze zahraničí.

Už jen do neděle 27. února potrvá výstava v **Muzeu** hl. města Prahy na **Florenci** nazvaná Čtyřlístek – pětistě dobrodružství. Postavičky zvířátek vymyslel a kreslí Jaroslav Němeček (1944), který přiznává, že Čtyřlístkem žije i jeho rodina.

* Znáte je do posledního puntíku přes čtyřicet let. Ale kdo je ze čtveřice kamarádů váš nejoblíbenější?

Nejraději mám asi Bobíka. Samozřejmě kvůli tomu, že je silný, odvážný, ale také proto, že nemá na hlavě vlasy stejně jako já.

* První příběhy Čtyřlístku jste sám vymýšlel. Nechcete se občas k téhle praxi vrátit a znovu rozhodovat o jejich osudech?

Před pár lety vyšly dvě knihy, ve kterých jsou vždycky čtyři příběhy. A protože jsem zpychnul, tak jeden příběh jsem vždycky napsal já. Velice mě to těšilo. Když se napiše první příběh, tak je to legrace. Ale kdyby jich mělo být dvacet ročně, kdybych tedy s odpuštěním zblbl a šel do toho, tak dvacet příběhů jeden člověk nenapiše. Také proto se u nás ve Čtyřlístku autoři střídají. Těch, kteří přinášejí texty, je víc, ale bohužel v konečné fázi jsem jenom já. Takže jenom sedím a kreslím. Dvacet let všechny příběhy psala paní Ljuba Stíplová, která je vymyslela moc hezky a neopakovala se. Bohužel nás opustila. Teď máme spoluautorů, kteří se střídají, přece jen víc – asi osm. Vůdčí osobností je paní Lamková, ale snaží se i ostatní. Je výborné, že dostávám látku už zpracovanou. Nejdříve přijdou náměty a ty vybrané se pak zpracovávají do scénářů, které dostávám. Každý příběh se musí jako by nafilmovat. Jednou se postavy dívají zleva, jednou zprava, jednou se mračí, jindy zase utíkají. Musím všechno nakreslit a udělat tak, aby to bylo živé. Aby děti byly šťastné, když příběhy čtou, a dokázaly se do nich vžít.

* Jsou dnešní děti jiné než ty před čtyřiceti lety? A proč si myslíte, že je Čtyřlístek stále tak populární?

V dětech si myslím, že rozdíl není. Oslovili jsme už třetí, možná čtvrtou generaci. Čtyřlístek má svoje publikum a dopad na generaci, která právě vyrůstá. Jsme jeden z mála komiksů, který je český už tím, že jej kreslí a píše Češi. Jeho duch je opravdu český. Když Čtyřlístek poslední dobou porovnáváme se západními komiksy, zjišťuji, že jsme vlastně laskaví. Unás se nebije a nevraždí, a pokud v něm vystupují zločinci, tak jsou zesměšněni, nikoliv zabiti. Skoro si myslím, že je to trochu podobné Švejkovi. Ten si v první republice vydobyl takové místo, že ještě dnes lidé říkají: Ti Češi jsou takoví Švejkové. Doufám, že brzo budou říkat: Ti Češi, to je takový Čtyřlístek. Čtyřlístkovská parta, kterou nesmíte moc brát vážně.

* Asi si dobře vzpomínáte, jak se Bobík, Fifinka, Myšpulín i Pind'a narodili, že?

Někde jsem četl, že existují takové zářné okamžiky. A je to pravda. V roce 1968 jsme byli se ženou v Itálii. Vrátili jsme se nabití dojmy z renesance a všeho možného. Protože už jsem tenkrát kreslil pro Mateřídoušku, šel jsem v Itálii po dětských časopisech a sledoval je. Naše české dětské časopisy měly tehdy špatný papír, radši ani nemluvit. Zato v Itálii byli o deset a víc let dál, časopisy měly pestré. Do Mateřídoušky jsem tehdy už kreslil komiks. V Itálii jsem najednou viděl časopisy, které byly jen a jen komiksové, což bylo fantastické. Říkal jsem si, vždyť my bychom to uměli také. Když mohu nakreslit jednou za 14 dní pro Mateřídoušku jednu stránku komiksu, tak jich dvacet nakreslím také. S tímhle lehkovážným rozhodnutím jsme si s manželkou sedli a začali přemýšlet a vymýšlet. Čtyřlístek jsme vymysleli za jedno odpoledne a jednu sedmičku červeného italského vína. Měl jsem

ročního syna, roční manželku, byla to pro nás taková šťastná doba. Proto šlo vymýšlení Čtyřlístku samo, vyplynulo z nitra.

* Vycházel jste z komiksových vzorů a příběhů, které jste do té doby znal?

Samozřejmě, že jsem byl ovlivněn z dětství. Můj starší bratr chodil do skauta, do Junáka. Odebíral časopis Vpřed s Rychlými šípy, které měl svázané. Velice nerad mi je půjčoval. Jemu už bylo dvacet a chodil za holkami, a mně bylo deset. Listoval jsem v časopisech, kde tenkrát byly otiskované Disneyovy a další kreslené seriály. Samotné Rychlé šípy mě samozřejmě také inspirovaly a byl jsem jimi prodchnutý. Takže v dětství jsem pořád kreslil. Rodiče se mě ve třinácti začali ptát: Dobře, tak kreslíš, ale čím se chceš živit? Odpověděl jsem, že bych chtěl kreslit loutkové a animované filmy. Rodiče se v té prapodivné době sebrali, šli na Barrandov a tam řekli: Máme syna, kterej je blbej a chtěl by dělat kreslený film. Samozřejmě jim odpověděli, že to nejde. Tak mě postrčili na střední uměleckou průmyslovou školu na Žižkově, kde byl obor propagační grafiky. Měli jsme vynikajícího profesora, takže jsme všichni žáci od 14 do 18 let byli Picassové. Když jsme odcházeli, každý maloval jak Pánbůh, ale život byl trochu jiný. Ve mně bylo a zůstalo kreslení. Zatímco kamarádi se snažili malovat jako Picasso, já nemaloval, ale kreslil. Pořád jsem čmáral nějaké figurky, dělal jsem si legraci z kantorů. Vždycky jsem kreslil pod lavicí, třeba našeho ruštináře. Takže jsem měl takovouhle průpravu a hlavě němě kreslení bavilo. Děkuji Pánubohu, země potkalo to, co každého nepotká, že má zaměstnání, které ho nesmírně baví a těší. Vydrželo mně těšit celých čtyřicet let.

* Výsledkem vašeho těšení je i výstava, zachycující minulost a současnost Čtyřlístku.

Se Čtyřlístkem jsem 42 let. Výstavou v Muzeu hl. města Prahy oslavujeme pětisté číslo časopisu. Vyšlo nejméně pět set příběhů, které si děti ve vysokém nákladu kupují každý měsíc. Hrdiny dobře znají. Postavy Čtyřlístku se měnily jenom první rok, maximálně dva roky, kdy ještě nebyly úplně vykreslené. Asi od čísla 20 až dosud, což znamená 40 let, se hrdinové nezměnili. Jsou pořád stejně oblečení a jejich charaktery zůstávají stejné. Každá figurka, které jsou čtyři plus Zadrhel, jsou značkou a každá má svůj charakter. Děti stále dostávají tu samou figurku, o které vědí, jak se bude chovat a co asi tak říká. Jsou zvědavé, jestli se Bobík zase rozčílí, nebo ne. Děti se ze Čtyřlístku vždycky radují, protože pokaždé zažívá jiný příběh.

* Po tak dlouhé době Čtyřlístek asi ovlivňuje život celé vaší rodiny, že?

Je pravda, že se Čtyřlístkem žiji stále. Jak příběh kreslím, tak ho musím také prožívat. To znamená, že manželka má se mnou těžký život. Protože když Bobík má těžkou stránku a s někým bojuje, tak jsem strašně nervózní. Akdyž na mě někdo promluví, tak potom v tu chvíli mluvím jako Bobík. Máme vnučku a vnuka a s nimi teď Čtyřlístek prožívám stejně jako kdysi se synem. Obě děti už kreslí, takže mi přinášejí nápady. Když je v sobotu nebo v neděli hlídám, sedneme si ke stolu, oni kreslí a já také. Ptám se vnučky: Cos to nakreslila? Ukazuje mi: Tadyhle mám farmu, tady koně, tady seno... a všechno mi to vysvětlí. Řeknu: To je dobrý, člověče, a pak to opajcuju. Takže vnučata mi přináší i nápady.

* Nezdá se vám někdy v noci o Čtyřlístku?

I Čtyřlístek skutečně přináší krušné chvíle a o nich se mi občas zdálo. Zvláště poslední tři roky byly takové napínavější. To jsem se probouzel v noci a měl z toho špatné spaní. Ale to neznamená, že by se mi jinak o Bobíkovi, Myšpulínovi, Pinďovi a Fífince přímo zdávalo. Kdepak.

* Všimáte si, jaký je mezi sběrateli zájem o nejstarší čísla Čtyřlístku?

Samozřejmě. Před rokem k nám přišel asi desetiletý chlapec s prvním číslem Čtyřlístku. Bylo jako nové, ještě zabalené v igelitu. Říkal mi, že ho koupil, a byl na to náležitě hrdý až nafoukaný. Nakreslil jsem mu obrázek a ptal se ho, kolik ho ten sešit stál? Kluk na to, že pět tisíc korun. A kdes na to vzal? Prý – vypůjčil jsem si od tatínka a bude to splácet celý život. Bylo to úsměvné. Jenže za pár měsíců za mnou přišli kolegové, že se prý první číslo Čtyřlístku na nějaké aukci vydražilo za pětadvacet tisíc korun. Sběratelé jsou šílenci. Ale je to dobře a takový zájem o Čtyřlístek mě samozřejmě hřeje. Vidíte, už jsem se zase nafoukl...

Jaroslav Němeček ilustrátor a kreslíř

Narodil se v roce 1944. Vystudoval střední uměleckou průmyslovou školu. Postavičky Čtyřlístku vymyslel spolu se ženou Lucií v roce 1968 po návratu z Itálie. První Čtyřlístek vyšel 15. května 1969. Domek Čtyřlístku je namalovaný podle rodného domku Jaroslava Němečka v Modřanech. Třeskopsky jsou ve skutečnosti Doksy, kde mají Němečkovi chalupu. Hrad Bezzub je Bezděz a rybník Blaťák je Máchovo jezero. Čtyřlístek se objevuje na poštovních známkách, chystá se celovečerní film. Jaroslav Němeček je autorem i jiných komiksů, např. Rexík nebo Čaroděj Huriáš. Je ženatý, žije v Praze.

Foto popis| RODIČE. Lucie a Jaroslav Němečkovi vymysleli čtveřici hrdinů z Třeskopsk při lahvi italského vína. Jaroslav Němeček ji kreslí přes čtyřicet let.

Foto autor| Foto: Deník/Radek Gális

Foto popis| HRDINOVÉ V PLENKÁCH. Takhle vypadal Čtyřlístek na začátku svých dobrodružství v roce 1969.

Foto autor| Repro: Deník

Region| Jižní Čechy

Publikováno| Českobudějovický deník; Jižní Čechy; 12

Publikováno| Českokrumlovský deník; Jižní Čechy; 12

Publikováno| Jindřichohradecký deník; Jižní Čechy; 12

Publikováno| Písecký deník; Jižní Čechy; 12

Publikováno| Prachatický deník; Jižní Čechy; 12

Publikováno| Strakonický deník; Jižní Čechy; 12

Publikováno| Tábořský deník; Jižní Čechy; 12

ID| 5e6bed3b-0761-4624-8a7b-775798487390